Života jasem a stínem.

Vývoj sufražetky.

Před více měsíci četli jsme v "Saturday Evening Post" skizzu nadepsanou "Žena s prázdnýma rukama", která na nás učinila mocný dojem. Vylíčuje, kterak stala se sufražetkou, žena z aristokratické rodiny jihanské, která pro snahy o ženské hlasovací právo v dřívějším životě měla pouze pokrčení ramen neb útrpný úsměv. V prvních kapitolách vypráví, jak se stala "ženou s prázdnýma rukama", jak zemřel jí manžel a po něm jediný hošík, který jí zůstal. O těchto kapitolách mohlo by se říci, že psány jsou krví srdce těžce raněného a málokdy četli jsme takové vylíčení opuštěnosti, zoufalství a bezúčelnosti v životě, jako v oné skizze.

Jediné dítko nešťastné mladé ženy se rozstonalo na šarlach, z kteréž nemoci se sice pozdravilo, avšak vyvinula se choroba ledvinová a dílo zkázy dokonala. Líčení, kterak hošík se jí ztrácel před očima a těch dnů po jeho smrti jest mistrovským, poněvadž je to tlumočení skutečných citů.

"Ačkoli hroznou zdála se mi ztráta manžela — píše "žena s prázdnýma rukama" — já neměla času na zármutek neb myšlénky pro sebe a žal. Žila jsem pouze pro chlapce. Každé sousto, které snědl, musilo býti zvlášť připraveno. Bylo připraveno rukama jeho matky a jedině jejíma. Žádné jiné nezdály se býti dosti dobré neb dosti milující, aby se ho dotkly. Všecko, co bylo vykonáno pro něho, kromě prádla, bylo vykonáno mnou — vůbec ani se mi nezazdálo uleviti mým břemenům povoláním cvičené ošetřovatelky. Koupila jsem si knihu o ošetřování nemocných a za pomoci doktora stala jsem se znalkyní v tom oboru.

Po více než dva roky udržovala jsem svého chlapce u sebe. Byla jsem ošetřovatelkou, kuchařkou, těšitelkou, společnicí, družkou, matkou, všecko v jednom, a to jedno vždycky hotovo u jeho boku ve dne i v noci. On nemohl být beze mne ani chvilenku — to bylo mojí nejvyšší odměnou. Ten poslední rok nepoznala jsem, co to bylo míti dvě souvislé hodiny odpočinku, a radovala jsem se z těch služeb lásky a přála si, abych mohla mu jich věnovati více. Můj vlastní život obsahoval pouze jeden cíl, život mého chlapce; a tomu obětovala jsem každou hodinu bdění i mých snů. Ona může to očekávati po léta, avšak matka není připravena na smrt svého jediného syna, neboť žádná výstraha nepřipravuje na uvolnění přirozených pásek; a během těch let nevytvořila jsem si žádného pojmu, co by to znamenalo, až mé dítě nebylo by déle se mnou.

"Konec nadešel náhle při úsvitu. Příroda našla mne strnulou dlouhým bděním a milosrdně mne tak nechala. Když malé vyhublé tělo leželo ve své satinové postýlce, bylo ještě něco pro mé ruce konati — květiny upravovati, malé niey tu a tam. Neronila jsem žádných slzí; ani když hroudy padající na rakev zněly poslední výzvou, která čítala jej neodvolatelně se stíny paměti. "Prach vrátí se v prach" — slova tato nevyvolala žádné odpovídající jiskry v mém vědomí, on byl mým skrze takové nezadatelné právo k němu."

V dalším "žena s prázdnýma rukama" líčí, kterak bez cíle chodila den po dni, a pokračuje:

"Nyní poprve začala jsem pociťovati ztrátu mého manžela. V ten čas, kdy zemřel, zdálo se mi, jako bych byla pouze prozatímně uložila svůj žal, jako odložíte šatstvo příliš těžké pro sezonu, ale máte je pohotově pro první vhodnou příležitost. Sychravá sezona nadešla. Cítila jsem, že jsem mu to dlužovala jako ženinu povinnost nyní se obléci do pravého vdovského smutku — a ukázati zevní známky žalu. S touto myšlénkou dostavilo se strašné poznání — svět jest tak plný vdov! Nikdy před tím ani se mi nezdálo, jak mnoho jich jest, jak mnoho nás! Všude, všude po celé šíré zemi ve všech stavkách života — vdovy! Tisíce a desítky tisíců nás vdov.

Nyní chodila jsem po ulicích ustavičně; nic jiného mne nevábilo, aniž zajímalo; a vždycky vyhledávala jsem vdovy. Ženy ve smutku měly pro mne zvláštní přitažlivost. Někdy následovala jsem je celé čtverce — snad až k jejich dvéřím, toužíc promluviti k nim; zeptati se jich, zdali jejich ztráta byla tak veliká jako moje; zdali znamenala všecko, všecko, všecko ze života, spadnutí opony a shasnutí světel; zdali něco pomáhalo jim nésti ji, když přišla, zdali něco od té doby našly, proč by měly žíti. Než nikdy jsem nepromluvila."

Toto uvědomění, že tolik vdov jest na světě, položilo první základ, že stala se sufražistkou, tato "žena s prázdnýma rukama". Aby aspoň poněkud pozapomněla na svůj bol, odebrala se do New Yorku, o čemž píše:

"Jak malá okolnost často rozhoduje o směru života, když ta pravá hodina se dostaví! Můj nový směr byl mně dán čtyřmi muži, kteří běželi. Jeden z nich odhodil mne hrubě stranou. Jakýsi milý hlas se zeptal: "Bylo vám ublíženo?"

Poděkovala jsem tomu hlasu a podívala se do páru velmi krásných šedých očí pod záplavou rusého vlasu.

A hned na to: "Koupíte si Voter?" (časopis věnovaný propagandě pro ženské volební právo) otázal se milý hlas, a záchranná ruka podávala mi list. "Jsem jista, že se zajímáte o ženské volební právo. Toto jest náš orgán."

Ucouvla jsem. Ženské volební právo! Já se zajímati o to křiklounské sesterstvo? Za nic na světě. Ale poněvadž příjemná bytůstka zachránila mne před zlomením kosti neb dvou svým rychlým jednáním v kritickém okamžiku, musila jsem k ní býti zdvořilou; zavrtěla jsem tudíž hlavou a odpověděla mírně:

"Obávám se, že se nezajímám o takové věci. Jsem Virgiňankou, a víte, my jižní ženy jsme vychovány tak, abychom věřily, že místo ženy jest v jejím domově. My myslíme, že pečuje-li svědomitě o týž a svého manžela a děti, má ruce dosti plné s povinnostmi, které Bůh jí určil."

"Ano, ovšem že má," doznal hlas zrovna tak mírně, a mně byl dán okouzlující úsměv. "V to my rovněž věříme, — má-li žena domov. Má-li manžela a děti a práce dosti, aby zaměstnávala její ruce od rána do noci, nežádá se od ní činná práce ve hnutí sufražetském. Avšak tisíce žen nemají domovy — ne, jak vy rozumíte tomu slovu. Jejich domovy jsou temné činžáky, půdy, sklepy, mají muže opilce, děti v hadrech a ani dosti potravy na jich výživu. My cítíme v sobě povinnost pomáhati takovým právě proto, že máme pohodlné domovy.

"A pak jsou tu desítky tisíců manželsky přebytečných žen. Kdo má se starati o jich zájmy, když ne ony samy? Víte, že v jediném Massachusettsu jest o třicet tisíc žen více než mužů — žen, které nemohou míti manželů jednoduše proto, že není dosti manželů pro všecky?

"Avšak, zdali váš manžel a děti potřebují veškeren váš čas, můžete nám pomáhati jiným způsobem. My chceme, aby co nejvíce vzrostly řady těch, kdož požadují hlasy pro ženy."

Můj manžel a děti! Opustila jsem ji rychle. Skoro utekla jsem od ní. Ironie mých slov! Banálnost mého argumentu! Jako papoušek opakovala jsem muži vymyšlené fráze dávných generací "o domově a učinění některého dobrého muže šťastným" — já, která neměla nic, ba ani papouška, kterého učinila bych šťastným podáním mu kůrky."

V dalším líčí "žena s prázdnýma rukama", kterak uvažovala o slovech malé bytůstky s milým hlasem a krásnýma šedýma očima a jak den po dni jí hledala, toužíc setkati se s ní. Až jednou štěstí jí přálo a našla ji na bedně od mýdla, mluvící k četnému shromáždění kolem ní. "Oh, moji přátelé — končila svoji řeč — vaší pomoci jest třeba, a každá z nás zde může pomoci razití cestu, aby ostatní mohly následovati. My dnešní generace jsme budovatelkami mostů do krásnější budoucnosti pro ty, kdož mají tak málo nyní. Naše ideály dneška budou skutečností zítřka. Jenom pracujme pro ně; pracujme společně jako jedno velké sesterstvo, bez třídního předsudku neb třídního rozdílu. Pracujme na severu, jihu, východě i západě pro obecné dobro, každá vezměte nějaký podíl v ženském hnutí, jež nyní zachvívá celým světem.

"Každé ženy jest třeba, jižní aristokratky jako kterékoli jiné." Její oči vážně hledaly můj obličej a já viděla, že appeluje ke mně. "Oh, moje přítelkyně, věc ženy vás potřebuje!"

Světlo, které bylo jasem ducha, srdce a porozumění zdálo se propukávati ve mně. Konečně bylo mne třeba. Nesčetné ženy, spíše životy žen, zdály se tlačiti se kolem mne ze všech částí zeměkoule; ženy s upracovanýma rukama a klesající pod břemeny mateřství; životy vyhladovělé a znavené zápasem o holou existenci na planetě; osamělé ženy, které nikdy nemohou najíti druha; ženy bez přátel a zmrzačené — nesmírné sesterstvo všech žen na světě, a já byla jednou z nich.

V okamžiku potom cítila jsem se ohromenou a zahanbenou, že měla bych žíti v pohodlí a baviti se hořem, kdežto sta tisíce — žen jako já — musí pracovati neustále, aby měly sousto do úst; a současně cítila jsem radost, že byla jsem volána na pomoc, že byla jsem dosud ve světě, který potřeboval mé pomoci. "Každé jest třeba," řečnice pravila. Já byla aspoň jednou. Mohlo na mne býti něčím počítáno.

Pocit jako vykoupení zaplavil mne, zdvihl mne ze mne samé a nesl mne vzhůru na svých křídlech. Nemohu si vzpomenouti na žádné jiné slovo jenom "vykoupení", k vyjádření pocitu, který jsem tehdy zažila.

Mohu to shrnouti v tomto: Měla jsem oživující smysl změněného a povzneseného života s rukama ne déle prázdnýma. Ztratila jsem stopu času a plynoucích slov, až spatřila jsem moji malou šedookou přítelkyni přicházející ke mně s napřaženou rukou. Já vložila moji do její a řekla: "Jsem tak ráda! Potřebte mne, jakkoli si přejete."

Od té doby mi řekla, že slzy kanuly mi po tvářích. Já jsem to nevěděla. Ona vzala mne pod paží a vedla mne s sebou.

Myslela jsem zprvu, že moje bylo vyjimečné, dramatické a neobyčejné obrácení k věci ženského volebního práva. Když mluvila jsem s ostatními pracovnicemi, shledala jsem k svému překvapení, že bylo to spíše opakem. Moje bylo zvláštní jenom ve svých extrémech žalu a procítění, nikoli v povšechném vzorku; nikoli v náhlém zanícení, s jakým k věci se přilne, když jednou pocit velikého sesterstva všech žen se zmocnil obrazotvornosti. U všech obrácených výzva jest k základnímu instinktu, ženinu hladu býti k potřebě; instinkt, který jest tak hluboce zakotven v samotných vláknech její bytosti, že bez něho přestává býti ženou.

V ženách instinkt pro službu přežil velkou část potřeby pro ji dřívější služby v domově. Ten instinkt musí se uspokojiti někde. Žena půjde skrze vodu a oheň, aby se vydala tomu, co ji potřebuje nejvíce; ona obětovati bude své pohodlí, své zábavy, svoji ctižádost, krásu, reputaci a ba i život svůj, spokojena v myšlénce, že posloužila milovanému. Doslovně, ona se nezastaví před ničím, když jednou ten instinkt zavolá na ni, aby jednala, ať potom výzva přijde od milovaného předmětu, milované instituce, milované věci neb milovaného ideálu.

Já vím, jak tisíce z nás ví, že ať jakékoli byly moje společenské tradice a ať cokoli rozum mi povídá, já hotova jsem nyní bojovati, tak hotova jako klidná stará kráva jest hotova probodnouti vlka kroužícího kolem ní a jejího telátka, neb bázlivá samička vrabí jest hotova vrhnouti se s vyklovati oči hadu plížícímu se k jejímu hnízdu. Je to pohotovost milionů matek před námi. Rozum praví: "Uleťte pryč a zachraňte své vlastní péří"; instinkt praví mně zůstati, kde jsem a bojovati na obranu věci, kterou miluji, a mluviti o tom později.

Aniž potřebuju modliti se za kuráž súčastniti se výtržnosti, házeti kamením, škrabati obličeje, trhati šaty, neb cokoli přijde v cestu při hájení mých ideálů. Tato srdnatost byla vrozena ve mně jako mé dědictví ženy z celých věků a vycvičena každou tradicí mého osobního života a Jihu.

Zde jest jeden důležitý bod, který přehlížejí muži i ženy, které jsou proti volebnímu právu pro jejich pohlaví, zvláště ve hnutí, jak se jeví v Anglii: Když dohnány k zoufalství marným používáním mírnějších method — zoufalstvím nad argumentací s vlkem neb mravním přemlouváním hada, — začneme bojovati, povzbuzeny a dohnány k tomu jedním z nejstarších instinktů na světě: obranou našeho plodu, ať těla neb mozku. Ten instinkt se nikdy nezměnil, a kéž nebesa chrání nás před ženou, která není dosti ženskou, aby se postavila a bojovala, bez ohledu na vlastní zájem, pro věc, kterou miluje! Žena, která není k tomu ochotnou, není ženou vůbec, ona jest jenom stvůrou v sukních. Vycítujíc to nyní, hrdě hlásím se k tomu, že jsem "tvorem instinktu". Působí mi to pocit, jakého nikdy před tím jsem neměla, společného zájmu s celým živoucím světem, s jeho primitivními silami, mám vědomí účastnice jeho pokroku, spolutvůrkyně jeho příštích vymožeností.

V dalším vypráví "žena s prázdnýma rukama", jak se súčastnila první manifestace v zájmu ženského volebního práva, jak se stala sufražetkou bojovnou — když náhodou přišla na případ, jak mladá dívka z jejího rodného města byla zavlečena v hanbu mužem, kterému důvěřovala.

"Zahořela jsem — píše. Doslovně všecko zdálo se přede mnou červené. Něco musí býti učiněno. My ženy musíme přestati mluvit a jednati! Bojovati! Házeti kamením! Udělati cokoli, nezáleží na tom, co, jenom když dostaneme hlasy a budeme moci působiti k uplatňování zákonů na naši ochranu a ochranu našich dětí!"

Tuto jisté pozoruhodnou skizzu končí "žena s prázdnýma rukama", jak následuje:

"My bojovné sufražetky cítíme, že jsme vojáky obecného dobra ženy a mnohé z nás dospěly na místo, kde hotovy jsme bojovati a zemříti pro věc, když naše zmírání jí pomůže jeden krok ku předu, jako naši předkové postavili se smrti vstříc a bojovali skrze válku občanskou i válku za neodvislost za věci, které jim byly dražší, než život.

Bojujeme nyní pohlaví proti pohlaví, žena proti muži? Někdy skoro se tak zdá; někdy to vycítuji v mých okamžicích rozhorlení nad nespravedlností některých zákonů muži udělaných. Mám, co jistě neměla jsem nikdy v mládí, pocit odporu proti celému pohlaví. Stala jsem se bojovnou, a jenom vzpomínka na osobně milované zdržuje mne, abych se nestala roztrpčenou proti každému tvoru s hlasem, který mně jest odpírán. A přece říci, že my — moje přítelkyně a já a tisíce dalších sufražetek — nežádáme si déle domácího života, že nevzali bychom si toho pravého muže, kdybychom náležitě o to požádány byly, je absurdností dětinské mysle, která neví, z čeho ženy jsou dělány.

I když sufražetkou, já dosud jsem ženou, jako jsem vždycky byla a jsem více takovou v jistých způsobech. Nicméně musím však říci toto — nikdy nemohla bych se provdati opětně za dřívějších podmínek. Nemohla bych odevzdati všecku svoji myšlénku, čas, energii, oddanost, ctižádost a peníze mého manžela a mým individuálním zájmům, jako jsem kdysi učinila. Neboť při větším vývinu mé mysle, se širším obzorem otevřeným mému vidnu skrze sufražismu, vědomí velikých problémů a těsnějšího sesterství, nemohu déle považovati domov za čistě osobní věc mezi dvěma lidmi a jich dětmi. Já vidím domov nyní jako část nesmírného, komplikovaného, všecko objímajícího celku, kterému každá žena dluží povinnost, k němuž poutána jest vysokými mravními závazky prokázati kteroukoli službu práce neb podpory v jeho pokroku ku předu, jakou poskytnouti může.

Dvě věci jednou ranou. — "Po čtyry roky," píše pan John Janecko z č. 96 — 4. ul., Passic, N. J., "nebyl jsem s to zdvihnouti ráně pro rheumatism. Trpěl jsem jím hrozně. Užíval jsem Vaše Hoboko a byl uzdraven a dosti podivno, bolák, jejž jsem měl na ruce, a jejž lékaři nebyli s to vyléčiti, zahojil se současně. — Vzdávám vám své nejsrdečnější díky."

Dra. Petra Hoboko má nepřetrženou pověst úspěchu v léčení nepořádků krve a soustavy těla. Obě shora zmíněné choroby dostihnuty byly skrze krev od Hoboka. To jest tajemství úspěchu tohoto starého, bylinného léku. V lékárnách se neprodává. Zvláštní jednatelé lidem ho dodávají. Píšte na Dr. Peter Fahrney & Sons, 19—25 So. Hoyne ave., Chicago, Illinois. Adv.

A. S. RICHTIE, Attorney.
803—805 Brandeis Bldg.

NOTICE OF INCORPORATION.

Notice is hereby given that the undersigned have organized a corporation under the laws of Nebraska; name of the corporation is, "John F. Rousar Company"; the principal place of business is Omaha, Nebraska; the corporation shall begin March 1, 1913, and end March 1, 1938; the general nature of the business is the buying and selling of malt, spirituous, vinous, fermented and intoxicating liquors and all merchandise connected with the liquor traffic, the buying, selling, etc., of real estate to be used in connection with the liquor business, and the making of all contracts and agreements necessary and incidental to the liquor business; the capital stock is Ten Thousand Dollars, divided into shares of One Hundred Dollars each, One-half of the capital stock to be subscribed and fully paid prior to beginning business and to be non-assessable; the highest amount of indebtedness shall not exceed two-thirds of the capital stock; the corporation shall be managed by a board of three directors; the officers shall be a President, Secretary and Treasurer, any two of the offices may be held by the same person.

JOHN F. ROUSAR.
M. A. ROUSAR.
LEON R. ROUSAR.

Adv. 42x4

LOUIS BERKA,
český právník a veřejný notář
336 Bee Bldg., Omaha
Vymáhá dědictví a spravuje majetek zde i v Čechách. Dá vám dobrou radu a zastoupí vás ve všech soudních případech. TEL. DOUGLAS 5067

C. H. Kubát,
právník a veřejný notář.
V oboru svém zkušený. Spolehlivý zástupce u všech soudů.
03 Barker Block. 15. a Farnam
Tel. Doug. 6867. Omaha, Nebr.

Dr. J. F. Scheftčik,
...věnuje se výhradně...
OČNÍM, UŠNÍM, NOSNÍM A HRDELNÍM NEDUHÚM.
Jen hodiny: 1 Ranní od 9 do 12 hodin. 2 Odpoledne od 1:30 do 5 hodin
Úřadovna: 301-3 Masonic Temple, roh 16. ulice a ave., and 6th St. So. 5-26
Telefony: N. W. Main 4670. T. S. Center 4788. Res. T. S. Calhoun 3642.
MINNEAPOLIS, MINN.

Dr. J. J. Warta
SPECIALISTA
v nemocích očí, uší, nosu a krku a přizpůsobení brejlí, najal si úřadovnu č. 923-4 v nové W. O. W. budově.
Hodiny od 9. do 12. dopoledne a od 1. do 5. odpoledne.
Večer v úterý a v sobotu.
Telefon v úřadovně: Douglas 5852.
Telefon v residenci: Douglas 6092.
OMAHA : : : NEBRASKA.

DR. J. C. SOUKUP,
ZUBNÍ LÉKAŘ
Telefon: Douglas 130
201 Paxton Block (roh 16. a Farnam)
OMAHA, NEBR.

Dr. F. A. Sedláček
OMAHA, NEB.
ÚŘADOVNA: 1270 So. 13th Street proti Hotelu Prague. Tel. Red 4612
RESIDENCE: 1451 So. 11th Street Tel. Douglas 4286.
Dopoledne Dr. Allisonem v nemocnicích.
V ÚŘADOVNĚ od 1 do 4 hod. odpol.
V neděli od 9 do 11 hod. dopol.

Dr. F. J. Petr
432-34 State Bank Bldg.
(ČESKÁ STÁTNÍ BANKA)
Vedle proti Court House
Ordinuje od 2 do 4 hod. odp.
TELEFON: DOUGLAS 3749
Residence: v čísle 1516 Center ulice — Telefon Tyler 1589. 39-tf

Dr. V. Anýž
po návratu svém z evropských klinik a nemocnic, usadil se opět v
BRAINARD, NEB.
Ženským nemocem zvláště věnuje pozornost i všem zastaralým chorobám. 16-6m
Možno tázati se i písemně.
Léky z vlastní laboratoře pošlou se na požádání.

Dr. B. DIENSTBIER
český zubní lékař
Pokoj č. 715 City National Bank
(16 a Harney ulice)
Res. 1918 S. 14. St. Tel. Doug. 4605
Úřaduje od 9 h. dop. do 5 h. odp.
Večer dle ujednání. 50tf

SEMENA — 17 druhů zahradních zaručených semen úplně zdarma — obdrží každý předplatitel na "Pokrok" neb "Venkov".

Vaše krev potřebuje

v tento čas, aby byla dobře procištěna, neboť právě teď jest doba, kdy jest krev plna nečistoty, jež musí býti z krve odstraněna. Užívejte

Severův Krvečistitel

(SEVERA'S BLOOD PURIFIER)

který vyčistí krev a tak zastaví tvoření se dalších vyrážek a svědivých onemocnění, jež jsou teď skoro na denním pořádku v tomto čase.

Cena $1.00

Kupujete-li léky, žádejte vždy a výslovně jen Severovy Léky. Jsou na skladě v lékárnách. Kdyby je vaš lékárník neměl, objednejte si je přímo od nás.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA